

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiececane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori
30 fl. rëndu cu litere garmond — și timbru de 60 fl.
pentru fie-care publicare.

Justiția compromisă.

E trecută săptămâna, decând presa din țară a început să facă mare svon în jurul unei afaceri nepăcute, menită să întunece vaza și demnitatea înaltei Curie, supremul nostru for judecătoresc.

Am așteptat să vedem cum se desvôltă trebile, pentru a ne pute croi judecata în deplină cunoștință de cauză; și pe baza celor cunoscute până acum putem constata, că justiția magiară e într-adevăr grav compromisă, și încrederea publicului în imparțialitatea și corectitatea ei pôte să fie greu sguduită, dacă nu sdruncinată.

E dovedit și până acum, cu tôte că cercetarea abia s'a început, că un judecătoriu dela Curie a primit bani dela un anumit *Szelle*, avocat în Arad, — fie ca mituire, fie ca împrumut, lucrul nu împôrtă, dar' i-a primit, — pentru-ca în schimb să refereze în mod favorabil procesele pe cari le avea la Curvie numit avocat, sau apoi să intervină la referenții însărcinați cu referarea lor, în scopul ca să le refereze în favorul avocatului *Szelle*.

Numele judecătorului, trecut de altcum la pensie, din motivul că era înglodat în datorii, ceea-ce earăși e incompatibil cu poziția și demnitatea unui judecătoriu, e *Kormos Adolf*, ear unu dintre colegii sei, pe care se zice că l-ar fi capacitat într'un proces al lui *Szelle*, e — *Grecksák Károly*.

Cum a eșit treaba la lumină? In modul următor: In cassa wertheimiană a avocatului *Szelle* din Arad, — căzut în concurs, — s'au aflat cu ocaziunea inventarierii averii mai multe scrisori intime și compromițătoare, scrise avocatului și nevastei acestuia din partea judecătorului de Curie *Kormos* și din partea membrilor familiei sale. Faptul e dovedit deci din destul!

Ministrul de justiție a ordonat cercetare severă în contra judecătorului de Curie, cădut în gura păcatului; și după cum a declarat în fața mai multora, e ferm hotărît să procedă după primirea actelor în modul cel mai aspru, pentru a salva integritatea Curiei, atinsă prin cazul dat în mod foarte trist și compromițătoriu.

Fapta incorectă a unui judecătoriu, care om e și el, natural că nu o putem estinde asupra corpului întreg din care face parte; pentru-că fie-care corp, ori-cât de sănatos să fie, pôte să primescă astfel de pete, cari inficiază întregul corp, dacă nu sunt delăturate la vreme. Și dacă amăsurat promisiunii, dorinței și intențiunii ministrului de justiție, va urma aceea ce trebuie să urmeze, pedepsirea aspră și meritată a membrului înaltului corp judecătoresc dela Curie, care a abusat în mod ușuratic de puterea ce o desercia în numele Majestății Sale, a domnitorului: integritatea Curiei va pute fi salvată și ea va rămâne intactă.

Casul dat, ori-cât de neplăcut să fie, nu pôte să întunece deci vaza și demnitatea Curiei. Dar' pôte să o întunece o altă împrejurare, care stă în strînsă legătură cu cazul dat, și pe care vrem să o scotem la ivelă.

Din multele declarațiuni făcute din incidentul acestui cas trist pentru jus-

tiția magiară, — atât din partea judecătorilor de Curie *Kormos* și *Grecksák*, cât și din partea presidentului de senat la Curie, *Paizs Andor*, apoi din partea substitutului de președinte la tabla regescă din Oradea-mare, — reiese clar și în mod neîndoelnic, că judecătorii dela forurile mai înalte primesc informațiuni verbale dela părțile interesate în procesele asupra cărora au să judece, și că regulamentele forurilor noastre judecătorești nu opresc lucrul acesta.

Dacă e așa, să ni-se permită a o spune pe față, că stăm foarte rău cu justiția; și că tocmai această destăinuire are să sgudue mult încrederea publicului, cu mult mai mult decât zece casuri la fel cu cazul lui *Kormos Adolf*. Pentru-că știm, că și judecătorul e om, cu inimă impresionabilă, și că vorbele calde ale celui interesat pot să influențeze mai mult asupra formării judecării sale decât literile răci din legătura de acte pe cari le studiază. Și să nu uităm, că informatorul e numai una din părțile interesate, din care plete aflătoare în litigiu, căci fie-care proces e purtat din două părți: o parte care caută dreptul pe care nu-l are, și alta care apără dreptul pe care-l are și-l ține în posesiune. Acum, dacă judecătorul primește informațiuni numai dela una din părțile litigante, nu pôte ore să cadă în păcatul parțialității, chiar fără voe, și să aducă sentență, care să facă pe cel ce a perdut cauza, — aușind că judecătorul a fost informat din partea contrariului, — să presupună, că trăba nu a rămas numai la informare, ci pôte că a mers un pas chiar mai departe, bună-ôră ala judecătorului de Curie *Kormos* adolf?

Procedura cu primirea de informațiuni private nu e deci corectă. Și numai în modul acesta ne putem esplica, cum de Românii gr.-ort. din *Fabricul Timișorei* au perdut la Curie procesul de despărțire, purtat în contra coreligionarilor lor Sârbi, și l'au perdut pe baza unor motive trase de pâr și atât de monstruose, încât sentența adusă va rămâne pentru tôte timpurile dovadă clasică despre superficialitatea (ca să nu-i zicem mai rău) cu care Curia a rezolvat procesul acesta.

Dacă e deci, ca integritatea Curiei să fie apărată și asigurată pentru viitoriu, guvernul și în special ministrul de justiție ar trebui să suprimă pentru totdeauna obiceiul de a primi judecătorii dela forurile mai înalte informațiuni private dela cei interesați, și să îndrume pe tôte membrii forurilor înalte judecătorești să aducă sentență în cauzele încredințate lor numai pe baza actelor ce le stau la dispoziție. Pentru-că informațiuni unilaterale pot să contribuie în mod natural ca judecata să fie tot așa. Și dacă e așa, — nu pôte să fie dreptă!

Sibiu, 22 Iuliu n.

La Ischl. Prim-ministrul Austriei, *Dr. Körber*, după ce a avut o întrevedere lungă cu ministrul-president *Szëll* la moșia acestuia din Rátot, a mers la *Ischl*, unde Sâmbătă a fost primit în audiență privată din partea Monarhului. In curând va merge și dl *Szëll* la *Ischl*, pentru a face raport Monarhului despre situația politică din țară.

Toastele dela Constanța. Cu ocaziunea visitei Marelui duce *Mihailovici* la Constanța, a avut loc Luni sêra la ôrele 7, un prânz de gală pe vaporul „*Regele Carol*”, cu care ocaziune A. S. R. Principele *Ferdinand*, moștenitorul tronului român, a ridicat toastul următoriu:

„Fericit de a saluta pe Alteța Văstră imperială, în numele Regelui, unchiul meu mult iubit, pe teritoriul român, și urându-I tôte fericirea, ridic paharul meu în sănătatea Majestății Sale Impăratului Nicolae și a prosperității marinei imperiale. Trăiescă Majestățile Lor Impăratul și Impărătesa Rusiei.”

Marele duce a răspuns cu cuvinte foarte căldurose, închinând paharul în sănătatea M. M. L. L. Regelui și Reginei României.

In sêra următoare a fost prânz de gală pe vaporul rusesc, ear' la masă Marele duce, ridicând primul toast, a închinat în sănătatea M. M. L. L. Regelui și Reginei României și pentru prosperitatea localității, unde a găsit o primire așa de caldă; ear' principele *Ferdinand* a răspuns cu cuvintele următoare:

„România salută visita Alteței Văstre imperiale cu o vie satisfacțiune. In numele Regelui, unchiul Meu, o saluta cu căldură și Vê asigur, că vom păstra cea mai bună reamintire de timpul petrecut de Alteța Văstră imperială la Constanța. Aducând urările cele mai căldurose Majestăților Lor, beau în sănătatea Impăratului și Impărătesei.”

Procesul Sarafioff. Se telegrafează din Sofia, că tribunalul de acolo a confirmat actul de acuzare dat contra lui *Sarafioff* și *Stoianoff* pentru complicitate în asasinatul lui *Fitowski* și contra lui *Troloff* și *Kovaceff* pentru complicitate în asasinatul profesorului *Mihăileanu*. Tôte acești patru acușai, membri ai comitetului macedonean, vor fi judecați într'o sesiune extraordinară a curței cu jurați din Sofia, în cursul lunei August.

Acușă gravă. Ziariul vienez „*Neue Freie Presse*”, acest apărător al tuturor guvernelor magiare (câtă vreme țin puterea în mână) face într'un număr mai recent grave destăinuiri despre planurile ce le avea baronul *Bánffy* în zilele sale din alev domniei sale. Ne spune că *Bánffy* era gata să atace clenodiul constituției. In consiliul cel mai înalt a pledat pentru necesitatea inevitabilă a introducerii unui regim absolutist, în Austria și în Ungaria, ear' pentru realizarea acestei idei *Bánffy* a căutat să câștige consentimentul ministrilor comuni și al armatei. Pentru-ca planul lui *Bánffy*, propus Coronei, era introducerea dictaturei militare, în Ungaria și în Austria.

Natural, că destăinuirile acestea au pus în mare fêrbere opiniunea publică magiară, și un ziaru opozițional face propunere concretă, ca baronul *Bánffy*, fost prim-ministru magiar, să fie dat în judecată, pentru a se justifica, eventual pentru a fi pedepsit. Alte ziare earăși s'ar mulțumi și numai cu o declarație din partea baronului *Bánffy*; dar' ucenicul lui *Tisza* în zdrobirea de naționalități nu vrea să se declare, pentru-că, cum zice el, în cazul acesta ar trebui să publice procesele verbale luate în consiliile de ministri, ceea-ce nu se pôte face, câtă vreme ministri cari au făcut parte din cabinetul seu fac parte și din actualul guvern. Vom vedé cum se va sfîrși afacerea. Până atunci să ne aducem aminte de amenințarea lui *Bánffy*, făcută odată în fața mai multor deputați: „Așa se știți, că eu voi fi ultimul ministru-president magiar constituțional!” Acum lucrul se esplică!

„Asociațiunea” la Săcel.

Adunarea cercuală a despărț. Seliște.

— Raport special al „Tel. Rom.”. —

— 15 Iuliu 1901.

(Urmare.)

Ședința.

La ôrele zece și un sfert dl director al despărțământului, *Dr. Nicolae Calefariu*, deschide adunarea prin următorul interesant și instructiv cuvânt de deschidere:

Onorată adunare generală, prea stimat public!

Precum în anii precedenți, deasemenea și în acest an comitetul despărțământului nostru în conformitate cu prescrierea statutelor și-a ținut de plăcută datorință de a convoca, de astădată pe astăzi aici în această comună, adunarea cercuală ordinară a acestui an, pentru-ca pe deoparte să dăm sêmă adece dela întemplete în decursul unui an, despre cele adunarea cercuală ultimă ținută tot cam pe acest timp în comuna vecină *Orlat*, ear' de altă parte, ca să ne consultăm frățeste asupra acelor căi și mijloce, cari le vom afla mai potrivite pentru promovarea marilor interese, ce ne sunt încredințate și nouê.

„Unde 'i unul nu-i putere, unde-s doi puterea crește”, așa ni-se adresază nouê poetul nostru nemuritoriu voină a ne împintena la concordiă, la unire, când e vorba de întreprinderi mari și însemnate, ear' de altă parte dând ele espresiune fidelă tendinței timpului nostru, fiind-că ori în cătrân aruncăm privirile noastre, pe tôte terenele activității (spiritului) omenestii observăm năsuința concentrării puterilor mai multor indiviți spre ajungerea unui scop. Pe această năsuință se basază formarea de tot felul de reuniuni și societăți, dintre cari unele țințesc mai mult la ajungerea de bunuri materiale, mai mult ori mai puțin trecătoare, altele însă și au de problemă câștigarea bunurilor spirituale, adecă perfecționarea omeniei din punct de vedere mai mult ideal.

Deși tôte aceste reuniuni au în ultima analiză de scop îmbunătățirea sorții omului pe acest pământ, ușurarea existenței lui în lupta cea grea a vieții, totuși pentru noi acele reuniuni și societăți trebuie să aibă mai multă valôre și însemnătate, să stîrnescă în noi mai multă simpatie și atragere, cari și-au scris pe stégul lor promovarea culturii și a inimii, fiind-că omul singur numai prin cultivarea și nobilitarea sufletului seu se pôte considera de corôna creațiunii și de schinteia dumnezeirii.

Omul se nasce cu unele însușiri și calități, cari îl fac apt sau destoinic spre desvôltare; fie însă însușirile aceste cât de însemnate, dacă germenii înăscuți nu vor afla în decursul vieții teren priincios pentru desvôltarea lor, se vor perde pe încet, și nu se vor pute manifesta nici-odată.

Din aceste considerațiuni vedem, că în statele mai civilizate autoritățile și tôte cei chemați îngrijesc, ca omul deja de timpuriu să afe ocaziune pentru desvôltarea minții și nobilitarea inimei, și acesta se întempla prin mijlocirea școliei. Acî se pune prima basă sau fundament pentru desvôltarea tinerelor mlađite, acî se sêvîrșesc un lucru de cea mai mare importanță pentru societatea omenescă.

După o muncă cu mult mai grea de cum se observă la prima vedere, sêvîrșită de bărbați devotați sfintei lor chemări, vedem după un șir de ani, la o etate ôre-care pârâsind copilul școlă înzestrat cu unele cunoștințe, ce și-le-a putut câștiga în decursul anilor frecuenței școliei.

Dacă acum un atare individ nu se va mai interesa de loc pentru lăpșirea cunoșcin-

felor câştigate în şcoală, atunci nu numai că va stagna deplin sufletesce, ci va uita şi o parte însemnată din cele câştigate după muncă grea şi cu multă trudă pe băncile şcolii. Deci urmază, că deşi şcolă e fundamentul edificiului cultural precum al unui individ, cu atât mai mult al unui popor, şi deşi dela soliditatea acestui fundament atâră viitorul şi bună starea unei întregi generaţiuni, şi a celor următoare, totuşi e necondiţionat de lipsă continuarea clădirii edificiului început în şcoală, sau cu alte cuvinte cultivarea inimii şi a minţii unui om să nu se gate nici decât cu eşirea sa din şcoală. Şi continuarea acasta a frumoşei lucrări începute în şcoală o efectuează diferitele *instituţiuni* menite pentru lăţirea culturii.

Stim. domni şi iubiţi fraţi! Poporul nostru, înzestrat dela bunul D-zeu cu însuşi destul de frumoşie sufletesce, a fost rămas tare în poia celorlalte neamuri din patria noastră cât cu vina, cât fără vina sa. De condamnat ar fi indiferentismul ce a cuprins şi copleşit în trecut ori-ce mişcare culturală la noi. Acasta nepăsare condamnată însă şi are explicarea şi în câtva şi scusa în vitregitatea şi greutatea timpurilor, în cari au trăit veacuri dearindul strămoşii nostri. Pentru a repera încâtva starea deplorabilă, în care se afla poporul nostru încă pe la jumătatea secolului trecut, precum şi pentru a recupera o parte din cele neglese în decursul vremurilor, s'au pus un număr dintră cei mai harnici bărbaţi ai neamului nostru, atât mireni cât şi din cler, umăr la umăr, aruncându-şi mai întâi privirile şi atenţiunea asupra ridicării nivelului bisericeii şi şcolii, apoi concipiind totdeodată şi frumoşa idee, de a înfiinţa pentru poporul nostru din acastă patrie un centru, un foculariu pentru lăţirea culturii în toate părţile societăţii româneşti. Nisuiinţa acasta nobilă a fruntaşilor poporului nostru a dat nascere înfiinţării Asociaţiunii pentru literatura şi cultura poporului român, unei reuniuni cu aspiraţiuni nobile, care n'a avut nici-odată şi nu va avea nici în viitor tendinţe agresive, va să zică, care n'a ţintit şi nu ţintesc la ştirbirea şi împedecarea nisuiinţelor deasemenea natură a altor neamuri, ci care, pretinând pentru sine mişcare liberă, doreşte singur numai înaintarea în cultură a poporului nostru. Am accentuat şi la alte ocaziuni însemnătatea cea mare, ce o are cultura pentru singuratici indivişi, şi cu deosebire pentru un întreg popor. E de ajuns o reprivere în starea trecutului, pentru a ne convinge îndată, că numai acele neamuri, acele popore s'au putut valida, şi au ajuns la o însemnătate ore-care în istoria omenimei, cari au escelat prin cultura lor. Grecii, Romanii, Eyphtieni vechi şi a. ne sunt vii dovezi despre adevărul acestei afirmări. Şi în timpul nostru deasemenea vedem, că numai acele neamuri se mişcă liber în totă privinţa, au trecut în lume, şi ajung şi la stare materială îmbucurătoare, la cari învătătura şi cartea nu sunt vorbe gôle.

Un om luminat la minte, al cărui caracter s'a dezvoltat favorabil, a cărui inimă şi sim-

ţăminte au fost cultivate în direcţiune morală, va ţine în totdeuna cont de prescripţiile şi regulile acestea. În toate împrejurările va avea înaintea ochilor pe lângă binele său propriu şi interesele şi binele deapropelului său, şi va căuta cu scumpătate să fie spre folos comun. Despre un om cu atari calităţi, cu astfel de aspiraţiuni se zice cu drept cuvânt, că are cultură morală. Un individ cu atare basă e nu numai şieşi, ci societăţii întregi spre folos, şi va fi deapaură un membru vrednic al neamului, din care face parte. Şi cu cât un popor va avea în mijlocul său mai mulţi indivişi de felul acesta, cu atât mai mare va fi pe deoparte valoarea lui în ochii lumii, şi cu atât mai fericit şi mai bine situat va fi el şi în privinţa materială. Dar' pentru-ca omul ca individualitate să fie aproape de perfecţiune, se recere pe lângă cultura inimii şi cea a minţii, adevă o sumă de cunoştiinţe, pentru-ca să se potă mai uşor orienta şi mişca în viaţa practică (de toate zllele), şi ca existenţa lui să fie mai asigurată. La ajungerea acestui scop duplu dau un însemnat ajutoriu diferitele reuniuni culturale. Întră aceste ocupă un loc de frunte Asociaţiunea noastră românească, ale cărei însemnate folose se ved deja acum şi se vor pute observa din ce în ce mai mult în decursul timpului. Ea cuprinde după organizaţia cea nouă pe toţi românii din statul acesta fără deosebire de confesiune, aşa încât în privinţa culturală putem considera poporul nostru întreg întrunit sub un steag şi cu devisa: „Uniţi-vă în cuget, uniţi-vă în simţi”. Ea ca o mamă bună ocroteşte cu iubire pe toţi fiii sei, şi îngrijesc, ca ei sufletesce să se desvôle din ce în ce mai mult. După organizaţia ei cea nouă e dată posibilitatea, ca să se simtă binefăcătore ei influinţă în toate părţile poporului nostru. Nu vor să se bucure de fructele produse de ea numai stratul superior, elita neamului nostru, acei favorisaţi întru câtva de sorte, cari şi aşa în urma poziţiei lor sociale şi materiale mai uşor se pot adăpa din isvorul nesecat al culturii.

Prin formarea despărţimintelor şi a agenturilor acestora e (făcut posibil.) dată putinţa, ca şi în cele mai mici comune să se etableze un focular, dela care să se reverse în toate părţile până şi în cea din urmă colibă ţărănescă în măsură abundantă razele datătoare de viaţă ale culturii. Numai bunăvoinţa se recere atât din partea celor chemaţi de-a mijloci lumina poporului, precum şi bunăvoinţa şi zel din partea acestuia, că să se apropie cu dragoste, bucurie şi încredere de conducătorii sei fireşti, cari în comunele noastre rurale sunt fără îndoială în prima linie preoţii, învăţătorii, precum şi alţi bărbaţi de carte, cari au avut fericirea de a-şi câştiga cunoştinţe mai largi în una sau altă direcţiune a vastului câmp al învăţătorei şi ştiinţei. Conduc de aceste vederi comitetul acestui despărţământ şi-a pus de problemă înfiinţarea de *agenturi com. şi biblioteci populare*, după putinţa în toate comunele aparţinătoare nouă.

Nisuiinţa acasta emanată din firma convingere, că numai pe acastă cale se va pute ajunge la un rezultat favorabil, n'a avut — du-

rere — până acum succesul dorit, din motivul, că numai în puţine comune s'au putut forma agenturile prevăzute în statute şi regulament. Deasemenea până acum abia s'a putut pune basă la formarea bibliotecilor populare în acele comune, în cari s'au ţinut până acum adunările cercuale. Să sperăm însă cu dinadinsul, că aspiraţiunile salutare ale comitetului vechiu, al cărui mandat espiră astăzi, le va pute realiza comitetul nou, ce astăzi se va alege. Şi acasta cu atât mai mult, fiind-că putinţa e dată: Literatura pe o scară mai întinsă, precum şi ocuparea cu ştiinţă mai în special e rezervată mai mult celor chemaţi spre acasta, cari au darul, talent şi vocaţiune spre aceste lucruri. Un grad însă ore-care de cultură de minte şi inimă şi poate câştiga şi e datoriu să o facă ori şi cine, când toate uşurinţele în direcţiunea acasta i-se fac.

Nu'mi pot închipui un lucru mai frumos, mai laudabil şi mai practic din toate punctele de vedere decât *convenirea, întrunirea poporului adult dintr-o comună în serile cele lungi ale ernii, precum şi în zilele de duminică şi serbătoare, la care ocaziune apoi, preotul, învăţătorul sau alt bărbat deştept şi de carte din comună să ţină o prelegere din morală, istorie, din economia practică, sau cetind un tractat ore-care din unul din ramii vastului câmp al ştiinţei să facă comentariul şi să dea explicaţiunile de lipsă.*

Folosul, ce ar resulta din acastă procedere e cu mult mai mare, de cum de comun s'ar crede. Nu numai că şi-ar pute câştiga ori şi cine cu înlesnire diferite cunoştinţe folositoare pentru viaţa de toate zilele, dar' ar substitui petrecerea acasta în bună societate şi sub condiţiile amintite petrecerile de altă natură, spre ex. în birturi şi în alte localităţi infecte de fum de tutun şi de alte eshalaţiuni stricăcioase. Prin acasta s'ar delătura încă şi dauna enormă, ce o cauzează abuzul spirituoselor, escesele în beutură. Aş avea mai mult timp, decât îmi stă acum la dispoziţie, spre a arăta pe larg pagubele trupesci şi sufletesce, ce se nasc din îndeletnicia prea mare cu beuturile spirituose, desastrelor şi nenorocirile în familii, crimele de tot felul în societatea omenescă ca efluc şi urmare a acestui viţiu. E adevărat, că pentru unele naturi neferice, pe cari le-am pute numi defecte morale înăscute, e greu d'a afla o stavilă destul de puternică, corespunzătoare, spre înfrânarea boldurilor lor stricăcioase, amăsurat proverbiului că „Năravul din fire n'are lecuire”. Decât că masa cea mare a poporaţiunei, omeni cu porniri bune şi salutare, vor afla curând plăcere în distracţi şi petreceri aşa cum le oferă societăţile culturale de tot felul. Dacă masa omenilor normali vor apuca pe calea cea bună, atunci vor fi siliţi indirect şi cei cu defecte morale înăscute — isolaţi fiind — de a părăsi calea greşită şi de a călca în urmele celor cu porniri bune.

În modul acesta îmi închipuesc eu o lucrare mănăsă din partea despărţimintelor şi agenturilor comunale. Începutul cum am zis, abia s'a făcut, şi este încă mult de împlinit. Că publicul mare e înclinat d'a se fo-

losi de atari ocaziuni şi că e dornic de învăţatură şi înaintare, despre acasta m'am convins pe deplin cu ocaziunea prelegerilor publice ţinute în Selişte în érna anului 1899. Dorind deci, ca începutul făcut să se continue cu mai mult succes în viitor, şi bineventându-vă cu stimă şi dragoste frăţescă, declar şedinţa adun. cerc. ordin. din acest an de deschisă.

Acest discurs ascultat cu încordată atenţiune, a făcut cea mai bună impresie asupra numărului public, care cu ovaţiuni furtunoase a răspălit la fine pe dl director.

(Va urma.)

Păunaş.

Fondul de pensiuine.

Instrucţiune

pentru fondul de pensiuini al archidiecesei gr-ort. române din Transilvania.

§. 1.

Membrii fondului de pensiuini sunt:

1. *Funcţionarii din gremiul consistorial, şi adevă:*

- Vicariul arhiepiscopesc;
- asesorii consistoriali salariaţi;
- cassariul;
- controlorul;
- secretariul consistorial;
- protocolistul-archivariu;
- espeditorul;
- oficialul de cassă;
- oficialul dela esactorat.

2. *Profesorii seminariali, şi adevă:*

- directorul;
- profesorii definitivi şi provisorii din secţiunea teologică;
- profesorii definitivi şi provisorii din secţiunea pedagogică;
- instructorul în cântul bisericesc şi tipic;
- instructorul în musica vocală şi instrumentală.

3. *Protopresbiterii tractuali.*

4. *Preoţii din archidieceasă şi adevă:*

- parochii;
- administratorii parochiali;
- capelanii cu dreptul de succesiune;
- diaconii, dacă au salariu sistemat în vre-o parochie.

5. *Profesorii dela scôtele medii:*

- profesorii ordinari definitivi şi provisorii dela gimnasiul din Brad.

§. 2.

Pe lângă excepţiunea prevădută în §. 3 al statutului nu participă la fondul de pensiuini:

- fiscalul consistorial;
- defensorul matrimonial;
- cancelişti consistoriali;
- profesorii suplenţi seminariali, gimnasiali, dela scôla reală şi comercială;
- instructorul în gimnastică;
- instructorul în lucrul de mână;
- spiritualul seminarial;
- medicul seminarial;

numai atunci în familie când este suspitiunea de a se face în familie anumite comploturi contra integrităţii şi siguranţei statului.

2. *Reciprocitatea între stat şi biserică.*

Cu toate că aceste două instituţiuni omenesci se deosebesc după fiinţă, după problema şi mijlocele lor, totuşi ele stau într-o strânsă legătură unele cu altele.

Acasta e şi natural, căci membrii bisericeii sunt totodată şi membrii statului, ear' membrii statului aparţin unei ori altei bisericeii.

E natural, se înţelege, acasta acolo, unde nu e întrodus înconferenţismul. Unde însă s'a dat loc ideii periculoase a neconfesionalităţii, acolo statul nu mai concade cu biserica, nici acasta cu statul, căci totdeauna vor fi mulţi parasiţi pe corpul organic al bisericeii şi al statului. Cu toate acestea nici-când nu va ajunge statul acolo, ca el să se compună din atari leproşi, sau a cărui majoritate să constee numai din astfel de omeni. Ba mai mult, noi credem, că ori ce stat, cât va exista lumea asta, va pute exista şi el atunci cât timp de basă a lui vor servi ideile etice religioase.

(Va urma.)

FOIŞORA

Din dreptul canonic estern.

de Dr. Petru Şpan.

Sub dreptul canonic estern înţelegem partea aceea de drept bisericesc, care normază raporturile dintră biserică şi stat, dintră o biserică şi alte biserice.

1. Raportul dintră biserică şi stat.

Ambele, atât statul cât şi biserica, sunt instituţiuni de *organizare socială*, chemate de a promova interesele omenimei.

Ce e biserica?

Ea este o societate organizată, condusă şi susţinută de principiile genuine ale creştinismului, întemeiat de *Iisus Christos*, fortificat şi răspădit de Apostolii sei.

Statul însă, deşi e şi el organizaţie cu menirea de a promova anumite bunuri ale omului, totuşi creaţiunea lui are de a se dator *împăcării unor necesităţi vremelnice*; el e întemeiat de omeni, cu tendinţa de a face posibilă conveţiunea acestora în cale pacinică, de a procura prin unirea puterilor mijlocele necesari la traiul nostru pământean, totodată

el ne apără şi scutesce persoana noastră şi a familiei, vitele şi preste tot avutul nostru material.

Ca să putem desvolta deplină putere întru realizarea scopurilor statului, întră altele el se mai îngrijesc şi de *salubritatea publică*, prescriind norme cu privire la zidirea edificiilor, la ţinerea în curăţenie a acestor edificii, precum şi a altor localităţi, în cari umblând des, prea uşor omul poate să-şi pericliteze sănătatea, în urma mulţimii de microbi, ce răspădesc ele.

Chiar şi atunci când statul pare a îmbrăţişa probleme ideale, încă nu-i condus de *motive etice*, ci de *motive curat politice* şi anume: ca să se manifesteze în afară, că e la înălţimea timpului şi că nu perde din vedere cele mai nouă şi mai întetitoare probleme ale vremurilor.

Acasta ni-o documentează înfiinţarea şi susţinerea de diferite *şcole, spitale, asiluri* etc. toate purtând *nota politiceii dominante*.

Tot astfel făcând paralelism întră stat şi biserică cu privire la mijlocele de cari se pot folosi, zicem: Statutul are la dispoziţie *brachiul*, el te silesc cu forţa să dai miliţie, să dai dare şi să te conformezi în viaţă după legile în vigôre, şi dacă nu o faci, are la dispoziţie sistemul poliţienesc.

Nu astfel procedază biserica, care având drept devisa *iubirea deapropelului*, nu poate şi nu voesc să useze de silă, ci lasă *deplină libertate* fie-cărui individ, să primescă sau să nu primescă, să se orienteze sau să nu se orienteze după poveştele ei, şi dacă din propriul indemn nu se simte cumva îmboldit la acasta, Biserica creştină n'a făcut şi nici că va face vre odată silă nimănui, căci acasta ar involva în sine un procedeu care ar sta în flagrantă opoziţie cu însaşi fiinţa bisericeii. Ea străbate chiar şi în *sanctuarul familiei* căutând să mângăe, să aline suferinţele, să îmbărbăteze, să edifice în privinţa *religioasă morală* pe membrii unei familii, prefăcându-o într-o familie cu moravuri creştine şi făcându-i viaţa mai uşoră, mai suportabilă şi mai bună.

Statul nu are dreptul de a trece pragul în sanctuarul familiei, căci acasta se priveşte cu drept cuvânt de o crimă lesă familiară. Fôrte estraordinar trebuie să fie cazul, când statul se simte îndemnat a face perchişie familiară; şi acasta mai vôrtoas atunci, când în public ar transpira faima, că cutare familie se foloseşte de întruniri private sub pretestul secretului familiar, cari în ultima analiză nu sunt altceva, decât totatătea cuiburi de nimicire şi dărpănare a intereselor mari generale. Prin urmare statul are drept să între-

- a) economul seminarial;
- b) protopresbiterii onorari;
- c) protopresbiterii emeritați;
- m) preoții în aplicare de stat;
- n) preoții dela miliție;
- o) preoții și diaconii aplicați ca învățători, dacă sunt membri la fondul de pensiune învățătoresc regnicolar;
- p) preoții rezignați;
- r) preoții amovați;
- s) preoții destituiți;
- t) preoții căsătoriți a doua oară;
- u) ipodiamonii;
- v) cetitorii.

§. 3.

Creindu-se vre-un post nou bisericesc în arhidieceasă, în gremiul consistorial, la seminarul arhidieceșan, la gimnasia sau creindu-se o instituție nouă în arhidieceasă, deodată cu crearea postului, respective instituției, e a se regula și poziția funcționarului respectiv față cu fondul de pensuni.

§. 4.

Toți cei îndreptățiți, respective obligați a participa la fondul de pensuni, sunt datori a se însinua ca membri ai fondului de pensuni la intrarea în oficiu.

Insinuarea se face cu o petițiune în scris, la care se alătură o tabelă fundamentală după formularul A, și se acclud în original toate documentele necesare pentru probarea datelor induse pe tabelă, carea se prevede cu subscrierea proprie.

§. 5.

Între marginile statutului și ale acestei instrucțiuni, consistoriul, ca senat episcopesc, pe baza insinuării statorcesc definitiv anii de serviciu și taxa fundamentală și anuală, cari se fac evidente în un libel de solviri după formularul B.

(Va urma).

Revistă esternă

Comitetul macedo bulgar — în contra Rusiei. Din prilejul vizitei mare-duceului Alexandru Mihailovici în Bulgaria ziariul „Riformi” al comitetului macedo-bulgar a publicat un primaticol vehement contra politicii rusești în Balcani, care, între altele cuprinde următoarele:

Politica Rusiei față cu Bulgaria e numai un episod din relațiile ei față cu Bulgaria, Serbia și Grecia, un mic cas din aceea politică seculară, pe carea o urmărește Rusia față cu Turcia și peste tot în cestiunea orientală.

Centrul acestei politici a fost și rămâne: ocuparea Bostorului și Constantinopolului. Constantinopolul e cheia Mării-Negre, adică cheia inimii Rusiei; ocuparea acestuia ar da puternic avânt comerțului rusesc, ar face din imperiul rusesc o putere de neînviș.

Mai trebuie ore să dovedim, că de acest scop a fost condusă Rusia totdeauna, de câteori a purtat războie în Balcani? Ca să petruindă până în Bosfor, de aceea s'a apropiat Rusia de corpul puternicului imperiu turcesc de odinioară, de o parte preste Besarabia, Moldova, Bulgaria și Rumelia, de altă parte preste Crim, Erivan și Armenia. Sub țarii Ecaterina II, Paul I, cum și Alexandru I, Nicolae I și Alexandru II, guvernul rusesc propunea mereu Austriei, Franciei, ba chiar și Angliei împărțirea imperiului turcesc, în chipul, ca partea ostică a aceluia, împreună cu Constantinopolul, să o capete Rusia, ori cel puțin să ajungă sub înțirina ei. La ce să mergem însă așa departe? Este de ajuns să amintim și numai de învoiala făcută între Rusia și Austria înainte de războiul de eliberare. Pe la începutul anului 1877 Rusia și Austria încheiaseră contract secret, de înțelesul, că Rusia cedeză Austriei provinciile Bosnia și Herțegovina și chiar și Serbia vechiă, în schimb însă Rusia să aibă mână liberă în partea ostică a peninsulei balcanice: în Bulgaria și Rumelia, cari deschid drum spre Constantinopol.

Că prin pacea de la San-Stefano Rusia a voit să întemeieze o Bulgaria-mare, a făcut-o nu fiind-că doria să vadă o Bulgaria de fapt independentă și puternică, ci numai fiind-că aceasta i era unica posibilitate pentru a-și întări poziția în Bulgaria.

Rusia are lipsă de o Bulgaria slabă, neapărată, care totdeauna să fie avisată la ajutorul și scutul Rusiei; numai o astfel de Bulgaria poate fi instrument bun politicii rusești în peninsula balcanică...

Guvernul rusesc, care înainte de acesta timp de 20—25 de ani a ațitat și susținut sistematic mișcările revoluționare în Bosnia și Herțegovina, în Macedonia și Bulgaria, fiind-că acestea i dădeau bune prilejuri de a se amesteca în afacerile Turciei, acum, când același pretext l'ar pute folosi Austria și Germania, — acum e contrară ori-cărei mișcări macedonene. Consulul rusesc din Constantinopol a pus pe tălpi înțregă administrația turcescă, ca să calce în picioare ori-ce schinte a mișcării revoluționare macedonene. Și când poliția turcescă a înfundat în temniță, în casamate înțregă inteligența macedonenă, când slujbașii sultanului au început să tortureze pe tota populația creștină din Macedonia, dl Zinovjev (consulul) declară, că conform raportelor consulare totii prizonierii macedoneni sunt ordinari conturbători de liniște și că arestările s'au făcut pe cale legală, în urma poruncilor guvernului iubitoriu de pace al sultanului...

Și tot așa până la sfârșitul articolului „Riformi” susține și dovedește că Rusia urmărește numai politică egoistă și periculoasă contra Bulgariei.

„Asociațiunea” despărț. Brad.

Convocare.

Prin acesta se convocă adunarea cercuală ordinară a despărțământului X Brad al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român” pe Duminecă în 28 Iulie st. n. a. c. în Brad.

La această adunare sunt poftiți a participa toți membrii, precum și binevoitorii și sprijinitorii acestei instituțiuni culturale.

Obiecte:

1. Deschiderea adunării la 10^{1/2} ore a. m. în biserica gr.-or. din loc.
2. Raportul comitetului despre activitatea sa în a. 1900/1 și despre starea despărțământului.
3. Alegerea unei comisiuni pentru cenzurarea raportului.
4. Inscirierea de membri noi și încasarea tacselor dela membrii vechi și noi.
5. Cetirea disertațiilor, cari sunt a se însinua cu 2 zile mai înainte la directorul despărțământului.
6. Raportul comisiunei pentru cenzurarea raportului comitetului.
7. Alegerea comitetului central.
8. Alegerea alor 2 delegați pentru adunarea generală a Asociațiunii, ce se va ține în acest an în Sibiu.
9. Alte afaceri, cari cad în sfera de competență a adunării.
10. Dispozițiuni pentru verificarea protocolului.
11. Încheierea adunării.

Din ședința comitetului cercuală ținută în Brad la 18 Iulie st. n. 1901.

Vasilie Dămian
președinte.

Dr. Ioan Radu
notariu.

NOUTĂȚI

Expoziția industriei profesionale și a industriei de casă, arangiată de „Reuniunea meseriașilor români „Andreiana” din Sebeșul săsesc și jur”, precum ni-s scrie, s'a deschis în prezența unui mare și ales public, Vineri (sărbătorea Sf. apostoli Petru și Pavel). Cuvântul de deschidere, rostit de presidentul Reuniunii dl Z. Murășanu paroch, a fost acoperit de vii aplause. După deschidere vicepreș. G. Tătar cetesce numărusele adrese de felicitare și încurajare, sosite la adresa Reuniunii, dintre cari remarcă pe cea a Reuniunii sodalilor români din Sibiu, al cărei president dl Victor Tordășanu, a dăruit suma de 10 cor., din care sumă să se creeze un premiu pentru cel mai deosebit învățacel, exposat, cu cele mai deservite obiecte din ori-care breaslă. Premiul se depune la bancă pe numele premiului, care o poate ridica când și a deschide stabilimentul propriu. Intenția a fost, ca pe meseriașii nostri pe lângă încurajare să-i deprindem în a de tineri și la economisare, la crutare. Expoziția e deschisă Joia și Duminecă dela 10—12 a. m. și 2—4 p. m. până Duminecă în 15/28 Iulie c., când se va face premierea și încheierea.

Bună impresie a făcut asupra tuturor locuitorilor nostri români din Sebeș și asupra meseriașilor nostri în deosebi știrea ce s'a lansat, că la sărbările de încheiere o să iee parte un număr însemnat de meseriași și dame din corul Reuniunii meseriașilor români din Sibiu, Orăștie, Seliște, Alba-Iulia etc.

Hymen. Teodor Töder teol. abs. ales preot în Mărișel (tracul Clujului) și Cornelia Moldovan își vor serba cununia în biserica gr. or. din Mărișel Duminecă în 15 Iulie.

Oficieri degradați. Tribunalul militar din Cluj a osândit pe locotenentul Frideric Jünker la degradare, trei ani închisore de forțată și la serviciu militar de trei ani după împlinirea osândei de închisore. Vina nenorocului e dilapidarea sumei de 7000 corone din banii regimentului.

Tribunalul militar din Segedin a osândit pe supralocotenentul de honveți Hetessy Gábor la degradare și trei luni de arest. Vina acestuia e, că într'un local public din Zombor, petrecându-și cu esactorul comitatens Kanyó Jenő, au dat la ceartă și în firul acesteia locotenentul, scoțând sabia a tăiat lui Kanyó o urechiă. Rănitul vedându-se sluit s'a împușcat acolo în local, în prezența oșpetilor.

Erou în nenorocire. În Mürzzuschlag trenul a călcat pe un lucrător italian, tăindu-i aproape de tot piciorul stâng. Rănitul s'a dus într'un picior și pe bătă până la proxima haltă, unde i-s'au dat apoi primele îngrijiri.

Mulțamită. Domnul Nicolae Stoica Frenți cococariu domiciliat în Scheiul Brașovului, cu soția sa Marina alias, Mina au dăruit în anul trecut pe sema bisericii gr. ort. române din Veneția inferioară 2 cununi de cununie în preț de 30 corone; ear' în a. c. iocna sftiei Treimi, 3 sftesnice, o candelă și lumini în preț de 70 corone. Tot în a. c. au mai dăruit sftiei bisericii Ioan Stoica de-regătorii, un moșnog de 85 ani și cantor al bisericii, un Iconostas, un sftenic și un pult în preț de 55 corone, ear' Dumitru Cornea, ferar, un sftenic în preț de 5 corone, pentru care faptă li-se aduce mulțamită. Veneția inferioară în 18/VII 1901. George Comaniciu, președintele comitetului parochial, Mihail Ganea preot.

Concert în Șimleul Silvaviei. Tinerimea română sălăgiană arangează cu privilegiul adunării generale a societății pentru crearea unui fond de teatru român la 1 și 2 August a. c. st. n., în Șimleul-Silvaviei, în favorul aceluiași fond: *Concert, producțiune teatrală și petrecere de vară.* Concertul și reprezentațiunea teatrală se vor ține la 1 August în sala teatrului. Începutul la 8 ore sêra. Prețurile de intrare: a) Primele 6 serii, de persoană 5 cor., b) Următoarele 5 serii, de persoană 3 cor., c) Celea-lalte 2 cor., d) Loc de stat 1 cor., e) Galeria 50 fileri. Petrecerea de vară se va arangia în promenada orașenească sub scut sigur, la 2 August. — Începutul sêra la 8 ore. — Prețul de intrare, de persoană 3 cor.

Petrecerea în Sebeș. Reuniunea meseriașilor și comercianților din Sebeș și jur „Andreiana” invită la *producțiunea musicală-declamatorică*, arangiată din incidentul încheerii expoziției sale profesionale și industriale Duminecă în 15/28 Iulie, în pavilionul hotelului „La leul de aur” din Sebeșul-săsesc. Începutul la 8 ore sêra, cassa se deschide la 7 ore. Intrarea de persoană 1 coronă. După producțiune urmază dansul. Venitul curat e destinat jumătate în favorul „fondului pentru expoziții”, restul pentru fondul văduvelor și orfanilor de meseriași.

Aniversarea morții regelui Humbert. Să scrie dela Roma, că prima aniversare a morții regelui Humbert va fi celebrată cu o solemnitate extraordinară la 29 Iulie. Se organizează adevărat peregrinagiu național la Pantheon. Tote provinciile regatului italian vor lua parte. Pe cheltuiala statului și cu mare pompă se va celebra la Pantheon un serviciu funebru, la care vor fi invitați membrii corpului diplomatic și înalții funcționari. În același timp, în biserica Sudario se va celebra un alt serviciu exclusiv pentru familia regală și la care vor asista prinții casei de Savoia, cari vor veni la Roma cu această ocazie.

O nouă tradare — în Franția. În Franția se fac experimente cu vapore submarine; marina de războiu franceză a ajuns deja la frumoase succese pe acest teren și e de sine înțeles, că secretul construcției acestor vapore e păzit cu multă gelosie. Cu atât mai mare senzație a provocat decel septemăna trecută știrea dată de ziarul naționalist „Drapeau”, că *planurile și schițele vapoarelor submarine au fost furate din ministerul de marină și vindute, afirmative, guvernului englez.* Pe cale semioficioasă știrea dată de ziarul lui Deroulde a fost demontată, „Drapeau” însă și-o susține.

Multul la mult s'adună. E caprițiosă cocóna Fortuna, zimbescă mai bucuroso bogătanilor, decât sêracimei. Septemăna trecută încă a dat dovezi despre caprițul ei. Anume câștigul de 100.000 de franci al loteriei arangiate în favorul societății artistilor dramatici din Paris, a căzut pe un los al firmei Rothschild. De sine înțeles, că archimilionara firmă nu a ridicat câștigul, ci l'a cedat în favorul societății de ajutorare a artistilor.

5.000.000 dare comunală. În Bern trăia un anume Schuster, care în viață plătea dare erarială și comunală după 16 milioane de franci. Numai atâta era averea bietului. Zi-lele trecute bunul Schuster a răposat lăsând un testament care cuprinde dispozițiuni asupra sumei de 40 milioane. A fost surprindere plăcută pentru ereți plusul de 24 milioane, dar tot-așa de plăcut suprimat a fost și perceptoratul, căci luând la esaminare cărțile de dare și constatând din ele că răposatul a plătit în viață sa dare numai după 16 milioane, a prescriș ulterior dare și pedepse pe plusul de 24 milioane. Ear' acesta face *cinci milioane de franci.* La câștig așa frumos și venit pe neașteptate nu s'a cugetat orașul Bern, și astfel, de bucurie, a hotărât să clădească cu banii acestia un pod nou peste Rin.

Napasta mașinei de îmblătit. Pe pusta „Mazurici” din Bacica de sus Luni dimineața fiind se începă continuarea îmblătului, întrerupt Duminecă, și mașinistul nesusind la timp, s'au pus niște lucrători să facă foc în locomobilul mașinei. Pe la cinci ore dimineața a sosit și mașinistul să pună mașina în funcțiune. Privind la gazometru, acela arăta foarte puțin vapor, cu tôte că din ventilatori eșiau aburi cu mare putere. Mașinistul creșd că Duminecă se va fi meșterit cineva pela ventilatori și i-a stricat, s'a urcat pe mașină să i reguleze, dând totodată ordin oșmenilor să mai alimenteze ventilatori, a resunat deodată o detunătură puternică, și înțregă partea dinainte și o lature a cazanului a sbrumat tot tânduri. Bășlode vapor comprimat peste măsură. Eșplodose chist și lucrătorii Bunford, cari erau la gura mașinei, apoi mașinistul Simon Antal și lucrătorii Halász Imre, cari lucrau de-asupra pe mașină, au fost uciși momentan de aburi și de tândurile cazanului, ear' lucrătorii Anton Kovács, Ioța Mudrici și Miloș Vancici, cari se aflau în apropiere de mașină, au fost arși de aburi așa de cumplit, în cât trăgeau de morțe când au fost ridicați și duși de acolo.

Cercetările ulterioare au constatat, că gazometrul fusese înfundat și nearătând exact cuantitatea aborilor, a dus în erore pe mașinist.

FELIURIMI

Zarzavaturile (legumile) și sănătatea. Spanacul are foarte mult fier și e foarte bun pentru tineri și pentru cei lipsiți de sânge; lucrăză bine asupra nervilor. Tot așa păndia verde ca salată. Telerul lucrăză asupra nervilor, lecușce reumatismul și durerile nervoase. Pătlașele roșii sunt bune pentru ficat și au multă pucioasă, care e de lipsă pentru nervi. Morcovii și păstirnacii fac poftă de mâncare. Salata și crastaveții recoresc. Ceapa e bună pentru stomacurile leneșe. Usturoiul și măslinile ajută circulația, sporesce sucurile stomacului. Hreanul ajută mistuirea. Ridichea face poftă de mâncare.

Invenția compasului. O legendă arabă enaréză inventarea compasului astfel: Izmail, fiul lui Ibrahim și Hagarei, în migrările sale a ajuns în șesul de la Mecca, unde o puternică seminție de popor l'a ales căpetenie a ei. Odată, când țera era amenințată de dușmani, Izmail s'a bolnăvit rău; în desperarea sa ruga neconținut pe Allah să-i ajute. Allah a aruncat la picioarele lui un meteor luminătoriu și îndată ce Izmail a atins meteorul, s'a însănoșat. Meteorul acesta, sftânta pētră Cava, e păstrată și acum în Mecca. Avea putere miraculoasă pētră acesta: apēra pe om de ori-ce bolă și nenorocire, și chiar și vitele și cămilele. O seminție vecină a voit însă să fure pētră; au ajuns ușor la ea, dar când au dat să plece, păzitorul a făcut larmă, ei au luat-o la fugă și pe cale au scăpat pētră, care s'a spart în bucăți. Furii au fost prinși și pedepsiți. Ear' când au voit să împreune la olaltă bucățile de pētră, i-au descoperit însușirea magnetică. Nu mult după aceea un corăbieriu a inventat apoi compasul.

Posta Redacțiunei.

Dlul T. H. Nu se pōte publica. Avem concurență și alegere liberă, prin urmare nu putem impede pe nimeni să nu se grupeze în jurul candidatului care lui îi convine. Se face întrebuintare de arme neiertate? Să se dee protest și alegerea va fi cassată. Asta e calea, ear' nu — publicitatea.

Gurariiului. Trimiteți-o și i vom face loc eât mai curēnd.

Nr. 41

[128] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului învățătoresc din comuna Rogoz, din protopresbiteratul Solnocului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: ajutoriu dela stat 400 cor., repartitie dela popor 200 cor.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și înainta cererile lor concursuale, instruite conform normelor în vigoare Preaonor. oficiu protopresbiterat gr. or. al Solnocului, în termenul indicat. Apoi sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă seau sârbătoare în comuna respectivă la sfta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Din ședința estra-ordinară a comitetului parochial, ținută în Rogoz la 29 Iunie v. 1901.

I. Herman

Ioan Cosma

paroch, ca preș. com. par.

not. comit. parochial.

Vidi!

S. Cupșa
protopresb.

Nr. 325—1901.

[129] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învățătoresci la școlile populare din comunele: *Nădășa-română, Urșiu-superior, Idicel-sat, și Idicel-pădure, Potoc, Măereu, Săcalul de pădure, Dumbrava, Murș-Cușd, Poleși și Lueriu*, fie-care împreună cu un salariu anual de câte 600 cor., cuartir și lemne de foc, — se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foia „Telegraful Român”.

Petenții vor avé a-și așterne suplicile concursuale, instruite în sensul legilor, subscrisului, p. u. Szász-Régen.

Informațiuni detaiate se pot trage dela oficiul protopresbiterat.

Oficiul protopresbiterat gr. or. Reghin.
Reghinul-săsesc, 4 Iuliu 1901.

Galaction Șagău
protopresb.

Nr. 294/1901.

[130] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățătoriu la școla din Abrud, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salariul împreună cu acest post este 600 cor. solvite în rate lunare anticipative și adică 600 cor. din cassa bisericeii, ear' restul din cassa orașului, cuartir și lemne de foc și pentru-că acest post este împreună cu cantoralul, învățătoriu va trage și venitul cantoral cel puțin de 300 cor.

Cei-ce voesc a reflecta la acest post au a se prezenta în vre-o Duminecă seau sârbătoare în comună spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic și își vor subșterne cererile conform normelor în vigoare în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterat.

Vor fi preferiți cei cualificați în musica vocală și instrumentală.

Oficiul protopresbiterat al Abrudului în conșelegere cu comitetul parochial.
Abrud, 28 Iunie, 1901.

Petr Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 293/1901.

[131] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci vacante din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Abrudului se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”:

1. Bucium-Cerbu. 2. Bucium-Isbita. 3. Buninginea. 4. Cărpiniș. 5. Curuleș. 6. Roșia cu Corna, salariu anual 600 cor. din repartitie, și lemne de foc.

7. Pătrângenii cu Valea-Bulzului, salariu 600 cor. și adică 291 cor. interesele după obligațiunea de stat, ear' restul din fondul școlar, cuartir, grădină și lemne de foc.

7. Trâmpele, salariu anual 600 cor. din repartitie și lemne de foc.

Cei-ce voesc a reflecta la posturile acestea au a se prezenta în vre-o Duminecă seau sârbătoare în comune spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei-ce vor fi aleși sunt datori a cânta Dumineca și în sârbători la strană, eventual a forma cor bisericesc cu copii de școlă.

Concurenții și vor subșterne cererile instruite conform legilor din vigoare în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterat.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Abrudului în conșelegere cu comitetele parochiale.
Abrud, 26 Iunie, 1901.

Petr Popoviciu
protopresbiter.

[107] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea a trei posturi învățătoresci din comuna Sadu, tractul ppresbiterat al Sibiiului se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom”.

Emolumentele împreunate cu fie-care din aceste posturi sunt:

a) Salariu 600 cor., solvabil în rate lunare anticipative din cassa bisericeii.
b) Cuartir liber în edificiul școlar;
c) Lemnele necesare de încălțit.

Reflectanții la tôte aceste trei posturi au se se prezinta înaintea de alegere în vre-o duminecă sau sârbătoare în comună spre a și documenta cunoscințele lor în cântări și tipic, căci vor fi obligați a cânta atât în strană cât și cu copii în cor la sf. liturgie în tôte duminecile și sârbătorile din întreg anul școlastic.

Cererile instruite în conformitate cu normele din vigoare le vor promova la oficiul ppresbiterat gr.-or. al Sibiiului.

Sadu, din ședința comitetului parochial ținută la 10 Iunie 1901.

Ión Popovici
par. preș.Ioan Popica
not.

Nr. 678/1901.

Cu scirea și consensul subscrisului.

Sibiiu 18 Iunie 1901.

I. Papiu
protopresb.

Nr. 292/1901

[132] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățătoriu în Bucium-Sat se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salariul împreună cu acest post este 600 corone solvite 441 cor. 38 bani din cassa bisericeii, ear' restul dela câmara regescă din Abrud, cuartir, lemne de foc, grădină de pomărit și legumi și dela îngropăciuni câte 1—2 corone.

Doritorii de a ocupa acest post trebuie se aibă cel puțin două clase gimnasiale și diploma de învățătoriu și și vor subșterne suplicile instruite conform legilor în termenul arătat subsemnatului oficiu protopresbiterat și se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în comună spre a și arăta desteritatea în cântări și tipic. Cântăreții buni vor fi preferiți și dacă vor puté forma un cor vor fi remunerați.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al Abrudului în conșelegere cu comitetul parochial.
Abrud, 26 Iunie 1901.

Petr Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 210

[118] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresci în comunele jos însemnate din protopresbiteratul Cetății de pîtră se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Berința împreună cu Cărpinișu un post de învățătoriu cu salariu de 600 corone și lemne de foc cuartir în edificiul școlii din Berința și grădină.

2. Cărbunariu, un post de învățătoriu cu salariu de 600 corone din care 400 corone repartitie pe popor, 80 corone din banii bisericeii, în preț de 120 corone folosirea unui pământ arătoriu, lemne de foc și cuartir.

3. Făurești, un post de învățătoriu cu salariu de 600 corone din care sumă 344 corone ajutoriu dela stat împreună cu cuin-cuenalul dela stat, 256 corone repartitie pe popor, locuință corespunșătoare în edificiul școlii, lemne de foc, supra edificate economice, grădină de legumi și ¼ jugăr grădină lângă școlă.

4. Fănațe, un post de învățătoriu cu salariu de 600 corone din care 300 corone ajutoriu dela stat, 300 corone repartitie pe popor, cuartir în edificiul școlii, lemne de foc trebuincioșe.

5. Văleni, un post de învățătoriu cu salariu de 600 corone, repartitie pe popor lemne de foc cuartir în edificiul școlii.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a și înainta cererile lor concursuale instruite conform normelor din vigoare subscrisului oficiu protopresbiterat în termenul indicat (p. u. K. Monostor). Apoi sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă seau sârbătoare în comunele respective la sânta biserică spre a și arăta desteritatea în cântări și tipic, cei mai buni cântăreți și cunoscători de tipic vor fi preferiți.

Se recere dela concurenți se țină strană în Dumineci și în sârbători.

Fănațe, la 26 Iunie 1901.
Oficiul protopresbiterat gr. or. al Cetății de pîtră în conșelegere cu comitetele parochiale respective.

Teodor Șovrea
adm. prot.

Nr. 704/901

[119] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela școlile confesionale gr.-or. române mai jos însemnate din protopresbiteratul Agnietei se publică prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”:

1. Barghiș, salariu anual 600 corone, cuartir și lemne.

2. Bendorf, salariu anual 600 corone, cuartir și grădină.

3. Ighidșorul-romănesc, 600 cor., cuartir și lemne.

4. Marpod, 600 cor., cuartir și grădină seau relut pentru grădină.

5. Noerichiu, 600 cor., cuartir și lemne.

6. Proștea, 600 cor., cuartir și lemne.

7. Verd, 600 cor., cuartir și lemne.

8. Zlagna, 300 cor., eventual încă 300 cor., ce se vor cere ca ajutoriu dela stat, pe basa cualificațiunei învățătoriuului, cuartir, lemne și grădină de legume.

9. Șomartin, 600 cor., cuartir și lemne.

Cei ce doresc a reflecta la acestea posturi au se se prezinta în vre-o Duminecă seau sârbătoare în biserică respectivă spre a și arăta desteritatea în cântări și tipic, deore-ce dela tôte concurenții se recere se fie cântăreți și se conducă o strană în fie-care Duminecă și sârbătoare, precum și a instrua și pe adulți în fie-care Duminecă în cântări, având a și așterne petițiunile de concurs instruite conform legilor în vigoare în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterat.

Noerichiu, în 25 Iunie, 1901.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Agnietei în conșelegere cu comitetele parochiale respective.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

Nr. 442/901.

[120] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Lăpușnic, protopresbiteratul Dobra, se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în cōla B. pentru întregirea venitelor preoștesci dela stat.

Devenind acest post de curând vacant prin repausarea parochului, concursul se publică cu amintirea §-lui 8 din Regulamentul pentru parochii.

Doritorii de a ocupa acest post au a și înainta cererile instruite conform normelor în vigoare până la termenul amintit subsemnatului oficiu protopresbiterat.

Dobra, 29 Iunie, 1901.

Oficiul protopresbiterat al tractului Dobra în conșelegere cu comitetul parochial.

Iosif Morariu
protopresb.

Nr. 245/901.

[121] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului învățătoresc vacant dela școlă gr.-or. elementară poporală din parochia Chivești prin această se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Dotățiunea împreună cu acest post este salariul de 600 cor. din repartitiune, cuartir și lemne despre care se pot lua informațiuni dela comitetul parochial și dela oficiul protopresbiterat concernent.

Concurenții, dela cari se recere se fie de nascere gr.-or., au se și așternă rugăile instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiterat în termenul deschis sus amintit și se se prezenteze înaintea de alegere în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserică parochială spre a și arăta desteritatea în cântări și tipic, pentru-că cel ce va deveni ales, este datoriu a cânta în Dumineci și sârbători la strană, apoi cu elevii la liturgie.

Deeș, 27 Iunie, 1901.

Oficiul protopresbiterat al tractului gr.-or. Deeș în conșelegere cu comitetul parochial concernent.

Teodor Hermann
protopresbiter.

Nr. 15/901.

[122] 2—3

Concurs

Pentru întregirea a două posturi învățătoresci la școlă greco-orientală din Poplaca se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu fie-care din acestea două posturi sunt:

Salariu anual 600 cor.

Relut de cuartir 30 cor. și 3 stângini de lemne în natură.

Banii se solvesc din cassa bisericeii în rate cuartale anticipative. Cei cari vor fi aleși

sunt datori a ține Dumineca și sârbătorese strană în biserică și a cânta cu copiii la sfta liturgie.

Doritorii de a ocupa posturile acestea sunt poftiți a se prezenta înaintea de alegere în vre-o Duminecă seau sârbătoare spre a și arăta desteritatea în cântări și tipic, ear' concursele instruite conform legilor din vigoare au de a le înainta oficiului protopresbiterat gr.-or. din Sibiiu.

Instrucțiunea în școlă de repetitiune și în cea de pomărit precum și cântarea în cele două străni bisericesci Dumineca și sârbătorese se va împărți prin comitetul parochial în conșelegere cu corpul didactic la începutul anului școlastic între tôte 4 învățătorii.

Din ședința comitetului parochial gr.-or. din Poplaca, ținută în 24 Iunie 1901.

Coman Baca

Ioaneș Muntiu

președinte.

notariu.

Nr. 725.

Văduț.

Sibiiu, 3 Iuliu, 1901.

I. Papiu
prot.

Nr. 336.

[124] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Albei-Iulia se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Inuri, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

2. Păcliaș, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

3. Teuș, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

4. Ampoia, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

5. Bucerdea-Vinșă, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

6. Gârbova de sus, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

7. Măgina, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

8. Cetea, salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa acestea posturi au a și așterne petițiile concursuale la subsemnatul oficiu protopresbiterat instruite conform normelor în vigoare și au se se prezenteze în vre-o Duminecă seau sârbătoare în comunele respective, spre a și arăta desteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei-ce vor fi aleși sunt datori a cânta Dumineca și în sârbători atât în strană, cât și cu copii la liturgie.

Alba-Iulia, 6 Iunie, 1901.

Oficiul protopresbiterat al Albei-Iulia în conșelegere cu comitetele parochiale.

Florian Rusan
adm. prot.

Nr. 405/901

[125] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Brașovului se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Bacifalu, un post de învățător în clasa I. și de cantor cu salariu de 600 cor., și anume:

a) dela popor prin repartitie 300 cor.;
b) dela biserică 200 cor.

c) venitele cantonale 100 cor., doi stângini de lemne și cuartir natural, având se conducă elevii Dumineca și sârbătorese la biserică.

2. Păcăreni, un post de învățătoriu în clasa a II-a, care se fie și cantor lângă cel actual cu salariu de 600 cor. plătit dela biserică, și cuartir natural în edificiul școlii cu două odăi.

Venitele cantonale sunt specificate în protocolul comitetului parochial luat în 17 Iunie a. c. Dumineca și sârbătorese va cânta atât în strană cât și cu copii la liturgie.

Concurenții au a și înainta cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul indicat subsemnatului oficiu.

Brașov, în 20 Iunie, 1901.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Brașovului.

Ioan Petric
protopresb.

Din Tipografia și librăria arhidiece-sană, Sibiiu, se pôte procura

Din vremuri apuse,

de

Iudita Secula n. Truța.

Broș. à 50 cr.